

1. ALGEMEEN

1.1 Economische analyse

Het ontbreken van een ernstige economische onderbouwing van de plannen is een groot gemis. Bij de meeste acties ontbreekt zelfs een inschatting van de kosten. Op die manier kunnen de gemeentebesturen ook geen begroting voorzien voor de geplande acties. De Europese kaderrichtlijn water bepaalt dat de maatregelen die opgesteld worden, moeten beoordeeld worden op hun kosteneffectiviteit: hoe kunnen we, tegen de laagste kost, de doelstellingen van de kaderrichtlijn water bereiken? Op dit moment is die afweging niet gemaakt en kan men geen onderbouwde inschatting maken of de voorgestelde maatregelen wel de beste zijn.

1.2 Functietoekenning en afbakening oeverzones

Oeverzones maken deel uit van het watersysteem als eenheid. Het herstel van de oeverzones is een belangrijke stap in het herstel van een evenwichtig watersysteem. Een goed beheer van de oeverzone leidt tot een grotere verscheidenheid aan habitats en zal diverse vissoorten en andere dieren aantrekken. De inrichting van een oeverzone kan ook een positief effect hebben op de stroomsnelheid en turbulentie, waardoor er minder erosie optreedt. Oeverzones vormen ook een belangrijke buffer tussen land en water en vermijden dat sedimenten, bestrijdingsmiddelen en meststoffen afspoelen van de landbouwgronden naar de waterloop. Het decreet integraal waterbeheer bepaalt dat langs elk oppervlaktewater een oeverzone tot stand moet kunnen komen. Hierbij is een gebiedsgerichte aanpak wenselijk. Zo kunnen er best verschillende types oeverzones worden vastgesteld naargelang het om natuurgebied of landbouwgebied gaat. De provincie dient, voor de beken onder haar bevoegdheid, ook natuurverbindingzones af te bakenen in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Het niet duidelijk afbakenen van oeverzones in de deelbekkenbeheerplannen is een gemiste kans. We willen ook bij de Vlaamse overheid aandringen op snelle actie omtrent het uitvoeren van de functietoekenningen en het afbakenen van de oeverzones. Hierbij moet er vlug duidelijkheid geschept worden over de financiële instrumenten zoals aankoopplicht en vergoedingsplicht. Het is niet logisch dat in het ene deelbekken wel functietoekenningen en afbakeningen oeverzones gebeurd zijn bv Grensleie en in de andere niet.

Een ander euvel is het vaak totaal ontbreken van een handhavingsbeleid. Al te vaak wordt er gesproeid, bemest en gescheurd tot tegen de beekoever. Het niet respecteren van de wettelijke afstanden voor weilanden en akkerland, het niet respecteren van de reglementaire afstanden mbt. het gebruik van herbiciden en pesticiden en het zo goed als niet respecteren van de in het mestdecreet voorziene afstand tot waar bemest mag worden is jammer genoeg schering en inslag. Functietoekenning en afbakening van oeverzones én het doen naleven van de reeds bestaande decretale en reglementaire regelgeving is dan ook broodnodig.

1.3 De 4 krachtlijnen en integraal waterbeheer

Het decreet integraal waterbeleid vertrekt vanuit het watersysteem als eenheid. Een geheel dat bestaat uit grondwater, oppervlaktewater, oevers, waterbodems en technische infrastructuur. De indeling in de vier krachtlijnen kan ertoe leiden dat er

acties genomen worden volgens de verschillende doelstellingen en zo de integrale benadering in de weg staat. We vragen dat er blijvend aandacht besteed wordt aan een integrale visie en aanpak van het watersysteem als eenheid. Hierbij moet ook rekening gehouden worden met het feit dat de acties eerder een verzameling zijn van plannen vanuit verschillende gemeentebesturen en waterbeheerders. De plannen, zijn nu ook onderling (tussen de gemeenten) amper afgestemd op elkaar en in sommige gevallen zelfs tegenstrijdig aan elkaar. De rode draad van de integrale aanpak is vaak niet terug te vinden in de vele versnipperde acties.

Krachtlijn 1 : Beperken en waar mogelijk voorkomen van schade ten gevolge van wateroverlast en watertekort

Maximaal vasthouden van regenwater aan de bron

Het eerste spoor dat De Code van Goede Praktijk voor waterplannen hanteert, stelt dat het regenwater maximaal moet vastgehouden worden aan de bron. We willen de nadruk blijven leggen op deze stelling die inhoudt dat er RUIJTE moet voorzien zijn voor water. Dit principe lijkt ons de belangrijkste maatregel die kan aansluiten bij krachtlijn 1 om wateroverlast te voorkomen. De maatschappelijke kosten van brongerichte maatregelen zullen veel kleiner zijn dan de kost die het oplossen van de overlast met zich meebrengt. De problemen van wateroverlast worden veroorzaakt door al jaren het bodemgebruik te wijzigen. Deze wijzigingen omvatten onder andere verharding waardoor er minder infiltratie mogelijk is. Ook ophoging van valleigebieden en het scheuren van weilanden en omvormen tot akkers doen de natuurlijke bergingscapaciteit van het watersysteem teniet. Ook ophogingen met aarde van valleigebieden staan haaks tegenover integraal waterbeleid. Er dienen acties opgenomen om verder ophogingen tegen te gaan. Rechttrekking en overwelling van waterlopen hebben een versnelde afvoer tot gevolg wat stroomafwaarts tot overlast leidt.

Het principe “maximaal vasthouden, dan bergen en dan pas afvoeren” is goedgekeurd in de waterbeleidsnota en zou de basis moeten zijn van elke aanpak van wateroverlast. Water in het brongebied ophouden, water bergen in de middenloop, water doorvoeren in de benedenloop en nabij de monding.

Belangrijke maatregelen om de problemen aan de bron aan te pakken zijn het aanduiden van infiltratie- en overstromingsgebieden, het herwaarderen van de natuurlijke valleisystemen, ruimte voorzien voor verbreding en hermeandering van waterlopen en herwaardering en openlegging van het grachtenstelsel. Dergelijke maatregelen ontbreken vaak in de plannen en de acties rond afvoer van water zijn concreter uitgewerkt en niet in verhouding met de acties rond het vasthouden en de natuurlijke berging van water. Concrete acties rond bv. hermeandering en herwaarderen van natuurlijke valleisystemen zijn zeldzaam (bijvoorbeeld het project rond de Velddambeek).

Bufferbekkens

Bufferbekkens kunnen goede maatregelen zijn in het kader van de problematiek van watertekort. Hemelwater en oppervlaktewater gebruiken als watervoorziening voor de landbouw is zinvol en daarbij zijn bufferbekkens een optie. Deze bufferbekkens moeten zo natuurlijk mogelijk ingericht worden zodanig dat ze een meerwaarde bieden voor de biodiversiteit. Maar er moet ook nagegaan worden of ze niet gegraven worden op plaatsen die zelf al een natuurwaarde of natuurlijke bufferfunctie

hebben (natte weiden). Het voorzien van irrigatiewater door ondiepe grondwaterwinningen kan ook de waterhuishouding in de omgeving verstoren en leidt tot een verschraving van het landschap. Duurzaam gebruik van water, zoals omschreven in krachtlijn 4, is ook van toepassing in de landbouw.

Maar bufferbekkens kunnen niet altijd aanzien worden als maatregelen tegen wateroverlast. Deze bekkens zijn meestal niet ontworpen op basis van een model van de waterloop en zijn zelden gestuurd waardoor ze in veel gevallen wel vol geraken in de winter maar op momenten van hoge neerslag moeten die bekkens leeg zijn om de "golf" op te vangen. Dat bekken vult zich dan op korte termijn en kan men dan weer laten leegstromen achteraf. Dit houdt in dat dergelijk bekken niet kan dienen als waterbevoorrading voor de landbouw. Er moet dus een keuze gemaakt worden welke doelstelling men betracht met een waterbekken. Na het maximaal vasthouden van regenwater aan de bron en het zoveel mogelijk bergen langs de waterloop kan op dergelijke manier als laatste reddingsmiddel aan berging gedaan worden. Maar bufferbekkens als maatregel tegen overstromingen mogen slechts opgenomen worden als een modelleringstudie van de waterloop heeft aangetoond dat ze op de juiste plaats liggen. Indien deze modelleringstudies er nu nog niet zijn, dienen zij als eerste acties uitgevoerd te worden. We zijn ons bewust van de hoge kostprijs van dergelijke modelleringstudies, maar ook het aanleggen van bufferbekkens zijn heel duur en hebben meestal landbouwdoelstellingen als bestaansreden.

De beste maatregelen tegen wateroverlast blijven de acties die de problemen aan de bron aanpakken. Dit zijn het aanduiden van infiltratie- en overstromingsgebieden, het herwaarderen van de natuurlijke valleisystemen, ruimte voorzien voor hermeandering van waterlopen en herwaardering en openlegging van het grachtenstelsel en het terug openleggen van beeklopen, die zelfs nog tot heel recent werden ingebuisd (bv. bovenloop Onledebeek).

Als voorbeeld van een bufferbekken dat in feite louter als spaarbekken op vraag van en voor de landbouw werd aangelegd verwijzen we naar het bekken in Sint-Henricus (Torhout, zie foto boven). Bij de overstromingen van juli 2006 liep dit bekken al na een kwartier over. Ook in droge periodes houdt het immers water op, precies de bedoeling van een bekken, dat wordt aangelegd om droogteperiodes in de landbouw op te vangen (irrigatiewateroppomp voor groententeelt).

Schade door watertekort in natuurgebieden en/of vogelrichtlijngebied

Momenteel wordt er vooral in de polders nog steeds een agrarisch peilbeheer gevoerd zonder rekening te houden met de bestemming als natuurgebied. De lage waterpeilen verlagen de natuurwaarde van sommige gebieden heel sterk. Hier kan dan ook van jarenlange natuurschade gesproken worden door het aanhouden van een agrarisch waterpeil in een gebied met een natuurbestemming. Het verzekeren van een correct waterpeil in natuurgebieden dient binnen het integraal waterbeleid als een prioritair aandachtspunt gezien te worden. Nochtans wordt daar in het voorliggend ontwerp van het deelbekkenbeheerplan nauwelijks over gesproken en worden er zeker geen concrete maatregelen in die zin genomen, voorgesteld of onderzocht. Ook in andere van nature natte gebieden (vrijgeweid) wordt nog steeds opgepompt, met gevolgen voor de aanwezige natuurwaarden tot gevolg.

Definiëring van watertekort.

Het is ons niet meteen duidelijk waarop men zich baseert om van “watertekort” te spreken. Onze provincie staat niet bekend als een gebied waar te weinig regenwater valt. Dit is ook niet zo in de Mandelstreek. Nochtans blijkt daar op basis van het aantal geplande waterspaarbekkens een immens “watertekort” te zijn. Met oordeelkundig gebruik van irrigatiewater én een niet nog meer intensifiëren van de aldaar aanwezige groententeelt, kunnen eventuele watertekorten op een verstandige, duurzame manier worden opgevangen. Het op vraag van een werverslindende landbouwtak zomaar plannen van ettelijke bekkens is weinig duurzaam en draagt bovendien niet bij tot het algemeen belang.

Voorkomen en beperken van erosie en sedimenttransport naar de waterloop

Aansluitend bij de belangrijke stelling dat er ruimte moet voorzien worden voor water, vragen we dat fouten uit het verleden ongedaan gemaakt worden. Dit houdt in dat we de waterlopen terug ruimte geven om te meanderen, zodat de rivier dezelfde hoeveelheid slib kan afzetten op een veel langer traject dan nu het geval is. Uiteraard moeten er hierbij gebiedsgericht te werk gaan. Door dergelijke duurzame oplossing vermijdt men de kosten van baggerwerken en slibberging. Belangrijk hierbij is alweer de noodzaak aan functietoekenning en afbakening van ruime oeverzones

Maai- en rijtschema's en ruimingsplannen

Het opstellen van ecologisch verantwoorde ruimings- en rijtschema's zijn niet vermeld in alle plannen, maar zijn noodzakelijk voor de gehele provincie. Nu zijn er een aantal waterlopen waarvan de rietkraag jaarlijks weggemaaid wordt. Interessant voor de vogelpopulatie zou zijn om jaarlijks bij iedere waterloop ¼ van het riet te laten staan. Dit brengt dan ook de bergingscapaciteit niet in het gedrang. Hierbij dient

rekening gehouden te worden met het feit dat rijtwerken de ecologische waarde en het zelfreinigend vermogen van een waterloop kunnen aantasten.

Er wordt bij het beheer en onderhoud van de waterlopen in de meeste gemeenten teveel een standaardbeheer gevoerd, gebaseerd op routine. Er moet een meer gedifferentieerd beheer gevoerd worden naargelang de bestemming.

In het lastenboek zou een duidelijke beschrijving moeten komen over een ecologisch verantwoorde manier van ruimen, maaien en rijten. Op deze manier is er een eenduidig omschreven draaiboek waaraan de gemeentes en ook de provincie zich moet houden. Aanduiding van ecologisch interessante locaties kan gebeuren in samenspraak met natuurverenigingen die lokale kennis hebben. Ook de waterlopen langs de provinciale recreatieve fietsroutes op voormalige spoorwegbeddingen mogen niet worden vergeten.

Bij versteviging van de oevers wordt nog steeds teveel geopteerd voor hardere technieken zoals doorgroei tegels in beton, schanskorven en houten beplanking. Er dient zoveel mogelijk gebruik gemaakt van zachtere natuurvriendelijker technieken, zeker voor de kleinere waterlopen.

Krachtlijn 2: Een goede kwalitatieve toestand van het oppervlaktewater en de waterbodems nastreven

Diffuse lozingen in waterlopen

Diffuse lozingen van meststoffen en bestrijdingsmiddelen worden niet besproken. Het creëren van oeverzones is hier van groot belang om de waterloop te bufferen tegen deze invloeden. Een integraal waterbeheer impliceert ook het respecteren van een ruime oeverzone van de waterlopen.

Waterzuivering

We pleiten voor een goede afstemming tussen de deelbekkenbeheerplannen en het waterzuiveringsbeleid bij het afkoppelen van hemelwater en het aanleggen van rioleringen en collectoren. Voor dergelijke afstemming is een goede handhaving voor een correcte aansluiting van huizen met de riolering belangrijk. Zones die regelmatig overstromen moeten prioriteit krijgen bij de sanering van het afvalwater.

Krachtlijn 3: Waterafhankelijke ecosystemen beschermen en herstellen

Het afbakenen van de oeverzones is prioritair bij het beschermen van de waterafhankelijke ecosystemen. Op deze manier kan de waterloop gebufferd worden tegen diffuse lozingen van meststoffen en bestrijdingsmiddelen.

Ook waar geen ruimte is om brede oeverzones af te bakenen zijn er nog tal van maatregelen mogelijk om oevers ecologisch in te richten.

In de deelbekkenbeheerplannen ligt de nadruk nog te veel op het versneld afvoeren van regenwater waarbij de oevers steil en in beton aangelegd worden.

Natuurlijke vochtige weilanden en valleigebieden moeten gevrijwaard worden van ophogingen, bebouwing en akkerbouw. op deze manier worden de ecosystemen beschermd en blijft de natuurlijke functie van waterberging intact. Dergelijke waterberging is belangrijk in het kader van het voorkomen van wateroverlast. Van nature vochtige gebieden – zoals bv. het Vrijgeweid tussen Torhout en

Ruddervoorde – verder met pompgemalen leegpompen leidt enkel tot verdere verschraling en verdroging en een afname van de nog aanwezige natuurwaarden én tot het verdwijnen van de natuurlijke bufferfunctie van het gebied..

De bovenlopen mogen niet te intensief onderhouden (geruimd en gemaaid) worden. Dit is belangrijk voor de ecosystemen, maar ook om een vertraagde afvoer te realiseren. Bronmaatregelen zoals erosiepreventie en de inrichting van slibvangen in de waterloop kunnen de noodzaak om te ruimen drastisch verminderen.

Een beheer op maat voor de verschillende stukken van de waterloop is heel belangrijk. Een standaardbeheer voor alle waterlopen is te vermijden. Hierbij kan de inbreng en kennis van de lokale milieuverenigingen een meerwaarde bieden.

Krachtlijn 4 De mensgerichte functies ontwikkelen in afstemming met de draagkracht van het watersysteem

Om de draagkracht van het watersysteem niet in gevaar te brengen moet er ruimte voorzien worden voor de waterlopen door de landbouw, de industrie en de bouwsector.

De ecologische functie van waterlopen en hun opevers moet gerespecteerd worden bij het opmaken van plannen voor recreatie.

Duurzaam gebruik van water is heel belangrijk en sensibilisatie zou hier nog meer aan bod moeten komen. We vragen ook meer concrete acties die verder gaan dan sensibilisatie van de burger. Ook de industrie en landbouw hebben een grote verantwoordelijkheid inzake duurzaam watergebruik. Het kan niet dat in sommige streken bijna “à la tête du client” waterspaarbekkens worden aangelegd op kosten van de gemeenschap. Dit terwijl het een verdere verschraling van het aanwezige landschap en een verdere intensifiëring van de landbouw tot gevolg heeft.

1.4 Voorgenomen acties en maatregelen

Het decreet integraal waterbeleid vertrekt vanuit het watersysteem als eenheid. De deelbekkenbeheerplannen bestaan echter hoofdzakelijk uit een verzameling van acties die door de verschillende waterbeheerders en gemeentebesturen gepland zijn. Op die manier zal het bestaande waterbeleid verder gezet worden en wordt het beleid niet gestuurd richting een echte integrale aanpak.

In de plannen zijn ook geen bindende bepalingen opgenomen waardoor het initiatief bij de waterbeheerders blijft. Vooral bij gemeentegrensoverschrijdende problemen lijkt het aangewezen dat de waterschappen acties kunnen afdwingen. Sommige acties dienen een concretere deadline te krijgen, anders blijven ze ook veel te vrijblijvend en is er geen mogelijkheid om het beleid te evalueren.

De actiefiches zijn te weinig uitgewerkt en de kaarten zijn slechts indicatief waardoor de acties moeilijk te beoordelen zijn. Er wordt ook te weinig rekening gehouden met de actuele toestand (bijvoorbeeld nieuwe bedrijventerreinen, wegeninfrastructuur, enz.). Goedgekeurde zoneringsplannen, uitvoeringsplannen en gerealiseerde

KWZI's zouden nog meer moeten opgenomen worden. Opvolging van de reeds uitgevoerde projecten is eveneens nodig. In sommige gevallen zijn de realisaties immers amper duurzaam te noemen of zijn ze een aanfluiting van hetgeen in de actie werd omschreven.

De uitvoeringsgerichte projecten zijn trouwens beperkt en ontbreken zelfs in de meeste plannen. In het actieplan vinden we veel milderende maatregelen, maar te weinig integrale herstelprojecten. Om de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water in 2015 te halen, zullen meer projecten rond natuurlijke inrichting van waterlopen ingeschreven moeten worden. Dit heeft immers een gunstig effect op zowel waterberging, waterkwaliteit, oevererosie en biodiversiteit.

Als een maatschappelijk draagvlak moet gecreëerd worden om belangrijke ingrepen bij het publiek aanvaardbaar te maken, denken we dat de opvolging van de uitvoering van de acties niet uitsluitend kan overgelaten worden aan een ambtelijke stuurgroep. Op geregelde tijdstippen en op systematische wijze moet blijvend gecommuniceerd worden met alle betrokkenen en moet er voldoende participatie zijn van het middenveld. Hierbij denken we aan het opstellen van maa- en reitschema's, bepalen van de ecologische potenties en dergelijke meer. Naast deelbekkenbeheerplannen bestaan er ook eerder uitgevoerde gewestelijke ecologische studies (bv Aminimal Water), ... We vragen dat bij de uitvoering van acties uit de deelbekkenbeheerplannen ook deze andere plannen bekeken worden.

2 GEBIEDSSPECIFIEK

2.1 IJzerbekken

Bergenvaart – Ringslot (code 01-01)

Langeleed – Beverdijkvaart (code 01-02)

Actie 3: Omlegging Langeleed

- Wij ondersteunen deze actie maar zo lang er geen vervreemding is van een gedeelte van het militaire vliegveld, is deze actie een puur theoretische visie
- Het is onverantwoord dat het afvoeren van het oppervlaktewater afkomstig van de site ronde de Belvédère (duin polder overgang) en de gemeente De Panne, een omweg dient te maken via het Slabbinckgeleed (Veurne) naar de oorspronkelijke bedding rond het munitiedepot.
- We stellen voor dat, na de vervreemding van het militair domein, het Langeleed zo snel mogelijk terug in zijn oorspronkelijke bedding kan vloeien en het beheer onder de bevoegdheid van Polders en Noordwatering komt te vallen. Acuuut probleem: de gebrekkige coördinatie bij de bediening van de sluis thv Burgweg.

Actie 17: oplossen problematische overstorten

We zijn voorstander voor de aanleg van een wachtbekken in afwachting dat het afkoppelingsbeleid en de aanleg van gescheiden rioolstelsels volledig worden uitgevoerd. Niet enkel gemeente Koksijde is betrokken partner bij dit probleem ook de gemeenten Nieuwpoort, De Panne en Veurne zijn dat

Actie 19: bufferbekken Langeleed

We zijn voorstander van de aanleg van een wachtbekken in afwachting dat het afkoppelingsbeleid en de aanleg van gescheiden rioolstelsels volledig wordt uitgevoerd.

Opmerking: hiervoor zal wel landbouwgrond moeten onteigend worden (compensatie?)

Actie 25: overstort Langeleed

Bij de overstort problematiek ter hoogte van Oosthoek De Panne dient gemeentebestuur Koksijde eveneens als betrokken deelgenoot ingevuld te worden gezien de Belvédère (duin polderovergang) paalt aan grondgebied Koksijde

Actie 37: Parlementsgracht

De milieuraad staat achter de natuurtechnische herinrichting van de Parlementsgracht gezien het hier gaat om een opwaardering van de natuurwaarden. Maar ook hiervoor zal landbouwgrond zal moeten onteigend worden

Gistel – Ambacht (code 01-03)

Veel van de acties die hier vermeld zijn, zijn al in uitvoering of achterhaald. De RWZI in Slijpe bijvoorbeeld wordt een persleiding via Leffinge. Ook zoneringsplannen en uitvoeringsplannen zijn nog niet opgenomen

Hoppeland (code 01-04)

Het is niet duidelijk hoe het nu zit met de waterzuivering aan De Lovie en 't Vogeltje

Ieper – Ambacht (code 01-05)

Franse beek

De korte beekloopjes die ontstaan op de steile hellingen van de Vidaigne- en Zwarteberg verzamelen in een korte tijd een serieuze hoeveelheid water en modder. Zo ook de Franse Beek, gelegen in een landschappelijk waardevol landschap, erkend als relictzone en gekenmerkt door tal van natuurlijke elementen zoals houtkanten, relatief structuurrijke oevers met steile buitenbochten en meanderende stukken.

Na de watersnood van juli 2005 werd het dubbele bochttraject vlak voor Westouter (Boeschepestraat) gestroomlijnd met doorgroeitegeltjes op gladde taludwanden. Gelijktijdig werd de natte doorsnede van het beekkanaal gevoelig vergroot. De vrijgekomen aarde werd aangewend om een bedijking op te trekken en de oeverzones werden opgehoogd. Maar meteen wordt het probleem verschoven naar benedenstroomse gebieden, richting Reningelst, Vlamertinge, Elverdinge. Dit is een typisch voorbeeld van symptoombestrijding na wateroverlast waarbij er geen rekening wordt gehouden met de regels van integraal waterbeheer. Een deel van de oplossing ligt in het brongebied van de Franse Beek, waar maatregelen moeten genomen worden om de versnelde afvoer van het regenwater tegen te gaan. Dit kan door verharde oppervlaktes te bufferen met opvangbekkens en door efficiënte erosiebeperkende maatregelen uit te werken op de aangrenzende akkerpercelen. Het herstel en het behoud van natuurlijke oevers, oeverzones en de begroeiingen die er mee verbonden zijn, kortom een verruwing van het beektraject, horen hier zeker bij.

Een ander deel van de oplossing ligt in het vinden van een bufferend overstromingsgebied stroomopwaarts van Westouter. Dit bekomt men niet door het verlenen van bouwvergunningen voor huizen en ophogingen in de beekvallei, maar door te aanvaarden en zelfs te stimuleren dat weilanden op gezette tijden kunnen overstromen. Het continue proces om overstromingen aan te pakken vraagt tijd, visie en constante onderhandeling met alle 'aangelanden', en dit op het volledige traject van de waterloop.

Blankaart (code 01-06)

Handzamevallei (code 01-07)

-In het algemeen zijn er eigenlijk zeer weinig concrete acties voor de Handzamevallei en voor Lichtervelde, de meeste acties zijn slechts visie-elementen. Deze visie-elementen zouden moeten vertaald worden in concrete acties. De acties omtrent diverse krachtlijnen zijn in de Handzamevallei te beperkt. Eigenlijk onvergeeflijk dat gemeenten als Hoogdele-Gits, Lichtervelde, Torhout amper integrale maatregelen nemen met het oog op de problematiek bij zware regenval in het naburige Kortemark.

In Lichtervelde – dat in het verleden zelf al meermaals onder water kwam – zijn concrete integrale acties amper te bespeuren. Nochtans biedt een ecologische herwaardering van bijvoorbeeld de Huwynsbeekvallei onnoemelijk meer voordelen dan het installeren van pompgemalen die het water zo vlug mogelijk moeten afvoeren naar het lagergelegen en ook geregeld overstroomde Kortemark. In Lichtervelde wordt ook verder op diverse plaatsen laaggelegen weiland opgehoogd. Onbegrijpelijk in een gemeente waar wateroverlast nochtans geen onbekende is.

In Gits blijft een ecologische herwaardering van de vallei van de Abelebeek en de Prinnebeek uit. Nochtans doen zich ook hier, net zoals in het centrum van Gits problemen voor bij zware regenval. Als "toeleveraar" van water richting Kortemark dringen concrete maatregelen zich hier op. Het verder "bestuderen" van de situatie heeft geen zin. Het realiseren van de plannen waarvan reeds decennia sprake (bv. in GNOP) is broodnodig. Het terug herstellen van niet-vergunde ophogingen en het ontbuizen van recent toegestopte grachten en beeklopen is ook hier broodnodig. Het ontwikkelen van industriezones in van Nature Overstroombare Gebieden zou eigenlijk geen optie mogen zijn. Dit kan de wateroverlast in de toekomst enkel nog doen toenemen. Hoeveel kunstmatige en dure buffers men ook moge graven.

-In actie 1.5. is er sprake van versnelde afvoer en buffering, maar dit is achterhaald. De gemeente heeft reeds over een paar honderd meter buizen gestoken om het water zo snel mogelijk af te voeren. De vroegere natuurlijke beekloop is een snel afvoerend uit betonprofielen opgetrokken kanaal geworden, alle oude knotwilgen langs de vroegere beekloop zijn verdwenen. Er is geen sprake van het geplande ecologische bufferbekken.

Deze actie wijst duidelijk op de prioriteiten van de bekkenbeheerplannen, namelijk het versneld afvoeren van water, ongeacht de gevolgen voor landschap en milieu en de wateroverlast verder stroomafwaarts.

Wateroverlast moet op een integrale manier worden aangepakt met een visie die het volledige watersysteem integreert.

-Natuurlijke aanleg van bufferbekkens moet een aandachtspunt blijven bij de waterschappen. Het kan niet dat bufferbekkens worden aangelegd nadat men stroomopwaarts eerst schromelijk in de fout gaat door het niet integraal benaderen van de waterlopen. Bufferbekkens mogen maw. niet dienen om de problemen die stroomopwaarts werden en worden veroorzaakt toe te dekken. Geen symptoombestrijding dus maar een echte aanpak van de ziekte (ophogingen, inbuizingen, betonningen, verkavelen van NOG, enz.) is broodnodig én dringend.

2.2 Bekken van Brugse Polders

Oudlandpolder Blankenberge (code 02-01)

Algemene opmerkingen:

- Het ontwerp deelbekkenbeheerplan werd geschreven door het Polderbestuur van de Blankenbergse Polder. Vertegenwoordigers van de gemeentebesturen waren aanwezig op één of meerdere stuurgroepvergaderingen maar hadden weinig inspraak in het tot stand komen van het ontwerp. Dit verklaart enkele belangrijke lacunes en de in het algemeen eenzijdige en onevenwichtige benadering van het ontwerp en voorgestelde acties.
- Het deelbekkenbeheersplan is een uitvoering van het Decreet betreffende het Integraal waterbeleid van 18 juli 2003, dat op zich een uitvoering is van de Europese Kaderrichtlijn Water (richtlijn 2000/60/EG). Deze Richtlijn en het Vlaamse Decreet leggen de nadruk op een multisectoriële benadering met aandacht voor ecologie en natuur, waterberging en overstromingsgebieden enz. Het is daarom nogal eigenaardig dat in het ontwerp geen melding gemaakt wordt van de aanwezigheid van belangrijke en Europees beschermde natuurgebieden zoals de Meetkerkse Moeren en de Uitkerkse Polder. Op 18 maart 2005 werd tijdens een voorbereidende vergadering (Ad hoc Werkgroepvergadering waterbeheersing- peilbeheer) door de Administratie Natuur en Bos van de Vlaamse overheid (toen nog Aminor) reeds gevraagd dat de gebruikte kaarten zouden aangepast worden met aanduiding van de aangeduide Groengebieden op het Gewestplan, de speciale beschermingszones (Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) en het VEN. Een dergelijke aanpassing is dus niet gebeurd.
- Een belangrijke term in de Europese Richtlijn is de zogenaamde 'zorgplicht'. Dit betekent dat de bestaande natuurwaarden moeten behouden blijven en dat geen werken mogen uitgevoerd worden die de aanwezige natuurwaarden teniet doen. De term 'zorgplicht' komt in het Ontwerp deelbekkenbeheersplan niet voor.

Inhoudelijke commentaar:

Krachtlijn 1 : Beperken en waar mogelijk voorkomen van schade ten gevolge van wateroverlast en watertekort.

Het belangrijkste element dat hier naar voor wordt gebracht is de "beperkte lozingscapaciteit in de getijafhankelijke polder ... waardoor de veiligheid van de bewoning niet altijd gegarandeerd is". Concreet voorziet het plan in de bouw van een pomp op de monding van de Noordede en een pomp op de monding van de Blankenbergse vaart. Een aanvullende studie hieromtrent is opgenomen in actie 14 (modellering Blankenbergse vaart en Noordede).

Het ontwerpplan gaat enkel uit van de nood aan afwatering (vanuit landbouwbelang) en houdt geen rekening met de aanwezigheid van het belangrijke natuurgebied Uitkerkse Polder. Het plaatsen van pompen kan weliswaar een rem zetten op de overdreven sterke peilschommelingen, maar kan evengoed aanleiding geven tot een ongebreideld verder droogtrekken van de polder. Dit zou de natuurwaarden totaal vernietigen. Het plaatsen van een pomp is dan ook alleen aanvaardbaar wanneer duidelijke en bindende afspraken gemaakt worden rond een hoger waterpeil.

Het is ook zeer de vraag in hoeverre het plaatsen van een dure pompinstallatie wel noodzakelijk is. Het uitbaggeren van de Noordede zou wellicht hetzelfde effect de hebben, vooral het oostelijk deel is sterk verland en een obstakel voor de waterafvoer.

Op een vergadering (21 maart 2008) waarop de eerste resultaten van de modelleringstudie werden voorgelegd, werden de overstromingsrisico's duidelijk weerlegd door de gegevens en resultaten van het studie bureau dat het aanvullend onderzoek uitvoerde.

Bij verscheidene actiepunten wordt als doel vermeld "risico op wateroverlast verminderen door betere doorstroming", "betere waterafvoer" enz. (o.m. actie 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11), soms gecombineerd met heraanleg van oevers. De teneur is duidelijk: verder droogtrekken. Dit is een eenzijdige benadering in functie van akkerbouw. Hier wordt ook niet vermeld op welke manier de oevers heraanlegd zullen worden. actie 3 (St Pieterswijk) omvat "sifonering waterlopen". Dit is enkel gericht op afvoer en in tegenspraak met de doelstelling van opvangen en afvoer van regenwater (als doelstelling vermeld in actie 15).

actie 4 gaat over het “herwaarderen van belangrijke grachten in het kader van het erfgoedlandschap Blankenberge” waarbij nog vermeld wordt dat deze grachten “niet onderhouden” zijn. Het gaat dus om het ruimen of uitdiepen van grachten. Dit zijn feitelijke onderhoudswerken. Het Decreet Water stelt echter uitdrukkelijk dat onderhoudswerken niet subsidieerbaar zijn als acties.

Krachtlijn 2 : Een goede kwalitatieve toestand van oppervlaktewater en bodem nastreven.

Hier worden voornamelijk rioleringen, overstorten e.d. behandeld.

In actie 22 wordt als doel gesteld de informatie ter beschikking te stellen aan de deelgenoten, o.a. door de gemeenten minstens éénmaal per jaar te bezoeken.

In actie 24 wordt nog eens een onderzoek gepland naar rioleringen en overstorten.

In actie 25 wordt voorzien in gemeentelijke termijnplannen voor riolering.

In Blankenberge is men zeer goed op de hoogte van de riolerings en overstortproblematiek en er werd ook al aan oplossingen gewerkt. Vermits de gemeente mee de ontwerptekst zou opgesteld hebben is het eigenaardig dat die gegevens niet zijn opgenomen en er nog acties voor moeten worden voorzien.

Krachtlijn 3 : Waterafhankelijke ecosystemen beschermen en herstellen.

Een aantal projecten voor ecologisch oeverherstel worden in acties opgenomen: actie 27 (Zuidgeleed Paddegat), actie 28 (Noordede), actie 29 (Bredene), actie 30 (Blankenbergse vaart ten zuiden van de Verloren Hooistraat) enz.

Wat hier opvalt is het volledig negeren van de nochtans belangrijke en bekende natuurgebieden. In de Uitkerkse Polder bijv. werden in het verleden van verscheidene belangrijke grachten, o.m. het Bommelzwin, het Bommelvliet en de St Jansader, de oevers verstevigd met beton. Deze grachten, binnen de volledige perimeter van de Europees beschermde gebieden, zouden prioritair in aanmerking moeten komen voor een natuurvriendelijk herstel van de oevers, zoals nu al met een gedeelte van de Blankenbergse vaart is gebeurd.

In actie 31 wordt de aanleg van nieuwe poelen voorzien. Betrokken deelgenoten: Blankenberge en provincie West-Vlaanderen, voor het deelgebied Oudlandpolder.

Waarom wordt die actie niet voorzien voor andere gemeenten, Zuienkerke bijvoorbeeld?

Zuienkerke weigert ook systematisch elke bouwaanvraag van Natuurpunt voor nieuwe poelen. Het verder zetten van die houding in het deelbekkenplan illustreert de eenzijdige benadering.

Krachtlijn 4 : Mensgerichte functies.

Actie 34 voorziet het “verhogen van de belevingswaarde van water”, zonder verdere concrete gegevens. Enkel in gemeenten Blankenberge en Oudenburg.

Zwinstreek (code 02-02)

I. Niet-technische samenvatting

Krachtlijn 1:

In meerdere natuurgebieden is er momenteel een ernstig watertekort waardoor de potentiële natuurwaarde van het gebied niet kan bereikt worden. Hier is sprake van (natuur)schade.

Krachtlijn 3:

Onder “waterafhankelijke ecosystemen” dient meer dan de waterloop op zich te worden verstaan. Zo zijn bv het ganse poldergebied in de omgeving rond Damme en de St.-Donaaspolder sterk waterafhankelijk als ecosysteem. In deze gebieden, die op het gewestplan als natuurgebied zijn aangeduid, dient prioritair werk gemaakt te worden van de aanleg van oeverstroken.

III. Visie voor het deelbekken

Krachtlijn 1: Beperken en waar mogelijk voorkomen van schade ten gevolge van wateroverlast en watertekort.

- Mogelijkheden van waterberging binnen het deelbekken

laatste drie lijnen ivm waterpeilverhoging: problematiek waterpeilen in natuurgebieden (zie ook hieronder). Deze peilverhoging dient niet alleen in samspraak met de Zwinpolder te gebeuren, ze dient ook door de Zwinpolder uitgevoerd te worden. De Zwinpolder is immers de waterbeheerder en is dus ook verantwoordelijk voor de te lage waterpeilen in natuurgebieden. Een integrale aanpak van deze problematiek vereist dat de waterbeheerder in natuurgebied een waterpeil hanteert dat ideaal is om de natuurwaarden te optimaliseren.

- Infiltratie

Vooraleer aan infiltratie in duingebieden gedacht wordt dient erover gewaakt te worden dat de kwaliteit van dat infiltratiewater hoog genoeg is.

- Optimaliseren van het onderhoud van waterlopen

Er dient dringend nagedacht over de noodzaak van deze jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden. Hierbij dient

rekening gehouden te worden met het feit dat reitwerken de ecologische waarde en het zelfreinigend vermogen van een waterloop aantasten.

- Schade door watertekort in natuurgebieden en/of vogelrichtlijngebied

Momenteel wordt in natuurgebieden door de waterbeheerders nog steeds een agrarisch peilbeheer gevoerd. De lage waterpeilen verlagen de natuurwaarde van deze gebieden sterk. Hier kan dan ook van jarenlange natuurschade gesproken worden door het aanhouden van een agrarisch waterpeil in een gebied met een natuurbestemming.

Het verzekeren van een correct waterpeil in natuurgebieden dient binnen het integraal waterbeleid als een prioritair aandachtspunt gezien te worden. Nochtans wordt daar in het voorliggend ontwerp van het deelbekkenbeheerplan nauwelijks over gesproken en worden er zeker geen concrete maatregelen in die zin genomen, voorgesteld of onderzocht.

Krachtlijn 2: Een goede kwalitatieve toestand van het oppervlaktewater en de waterbodems nastreven.

Diffuse lozingen van meststoffen en bestrijdingsmiddelen worden niet besproken. Het creëren van oeverzones is hier van groot belang om de waterloop te bufferen tegen deze invloeden.

Krachtlijn 3: Waterafhankelijke ecosystemen beschermen en herstellen

In het eerste gedeelte worden enkel de gebieden besproken op grondgebied Knokke (bij middel van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan). Deze gegevens dienen aangevuld te worden voor de gemeenten Damme en Brugge.

Vaagheid van de tekst:

“Volgende waterlopen of segmenten er van die door beschermde gebieden lopen of een feitelijke of potentiële hoge ecologische waarde hebben; zullen tegen het einde van de planperiode meer ecologisch ingericht worden of meer ecologisch beheerd worden”

IV. Voorgenomen acties en maatregelen

Krachtlijn 1: Beperken en waar mogelijk voorkomen van schade ten gevolge van wateroverlast en watertekort.

Bij de beleidsvoorbereidende acties dient door een onafhankelijke instantie een studie gemaakt te worden over de optimalisering van de waterpeilen in natuurgebieden en SBZ-gebieden. Gelet op de natuurschade die reeds veroorzaakt is door te lage waterpeilen in dergelijke gebieden is deze studie dringend. Het is wenselijk dat nog binnen de planperiode een aanvang genomen wordt met de realisering van de conclusies van deze studie in de vorm van concrete acties.

Het valt op dat alle concrete acties met waterafvoer te maken hebben.

Er is geen enkele concrete actie voorzien om water te behouden of watertekort tegen te gaan.

Krachtlijn 3: Waterafhankelijke ecosystemen beschermen en herstellen

Het ecologisch beheer van waterlopen in een gebied met beschermd statuut houdt in dat er een meer ecologisch verantwoord waterpeil nagestreefd wordt (zie ook hierboven).

Op het gewestplan zijn de polders in de omgeving van Damme als een groot natuurgebied opgenomen en het is wenselijk dat daar prioritair aandacht gegeven wordt aan een bijsturing van het waterpeil. Daar wordt in voorliggend ontwerp niet over gesproken.

Bij de analyse van dit belangrijk item valt het op dat er geen aandacht aan geschonken wordt. Op blz. 44 blijkt dat, alhoewel daarvoor doelstellingen opgenomen zijn in het decreet betreffende het integraal waterbeleid, als motivatie voor het ontbreken van acties steeds “nog nader te bepalen” wordt opgenomen.

Op dit vlak is er dan ook geen sprake van een integraal waterbeleid maar van het bestendigen van het vroegere agrarische beleid in natuurgebied.

Damse Polder – Sint- Trudoledeken (code 02-03).

I. Niet-technische samenvatting

Krachtlijn 1:

In een gedeelte van de polder te Damme die als natuurgebied is aangeduid op het gewestplan is er momenteel watertekort waardoor de potentiële natuurwaarde van het gebied niet kan bereikt worden. Daardoor treedt er (natuur)schade op.

Krachtlijn 3:

Het poldergebied in de omgeving rond Damme en de kreken te Lapscheure/Hoeke zijn niet opgenomen op de lijst van belangrijke te beschermen en te herstellen waterafhankelijke ecosystemen.

In de gebieden die op het gewestplan als natuurgebied zijn aangeduid dient prioritair werk gemaakt te worden van de aanleg van oeverstroken.

III. Visie voor het deelbekken

Krachtlijn 1: Beperken en waar mogelijk voorkomen van schade ten gevolge van wateroverlast en watertekort. Optimaliseren van het onderhoud van waterlopen

Er dient dringend nagedacht over de noodzaak van deze jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het feit dat reitwerken de ecologische waarde en het zelfreinigend vermogen van een waterloop aantasten.

Schade door watertekort in natuurgebieden en/of vogelrichtlijngebied

Het natuurgebied ten zuiden van Damme kampt met watertekort. Momenteel wordt er nog steeds een agrarisch peilbeheer gevoerd zonder rekening te houden met de bestemming als natuurgebied. De lage waterpeilen verlagen de natuurwaarde van dit gebied sterk. Hier kan dan ook van jarenlange natuurschade gesproken worden door het aanhouden van een agrarisch waterpeil in een gebied met een natuurbestemming. Het verzekeren van een correct waterpeil in natuurgebieden dient binnen het integraal waterbeleid als een prioritair aandachtspunt gezien te worden. Nochtans wordt daar in het voorliggend ontwerp van het deelbekkenbeheerplan nauwelijks over gesproken en worden er zeker geen concrete maatregelen in die zin genomen, voorgesteld of onderzocht.

Krachtlijn 2: Een goede kwalitatieve toestand van het oppervlaktewater en de waterbodems nastreven.

Diffuse lozingen van meststoffen en bestrijdingsmiddelen worden niet besproken. Het creëren van oeverzones is hier van groot belang om de waterloop te bufferen tegen deze invloeden.

Krachtlijn 3: Waterafhankelijke ecosystemen beschermen en herstellen

Behoud ecologisch (zeer) waardevolle graslanden

Hier wordt geen melding gemaakt van de belangrijke natuurgebieden te Damme: het poldergebied ten zuiden van Damme en de zilte graslanden in de omgeving van de Branddijk te Damme (habitatgebied!). Deze graslanden hebben een grote avifaunische en botanische waarde en verkregen juist daarom een speciale bescherming als natuurgebied, vogelrichtlijngebied en/of habitatrichtlijngebied. Daarnaast zijn deze gebieden historisch en landschappelijk waardevol. Een meer natuurgericht waterbeheer kan de ecologische kwaliteit van deze graslanden nog versterken.

IV Voorgenomen acties en maatregelen

Krachtlijn 1: Beperken en waar mogelijk voorkomen van schade ten gevolge van wateroverlast en watertekort.

Bij de beleidsvoorbereidende acties dient door een onafhankelijke instantie een studie gemaakt te worden over de optimalisering van de waterpeilen in natuurgebieden en SBZ-gebieden. Gelet op de natuurschade die reeds veroorzaakt is door te lage waterpeilen in dergelijke gebieden is deze studie dringend. Het is wenselijk dat nog binnen de planperiode een aanvang genomen wordt met de realisering van de conclusies van deze studie in de vorm van concrete acties.

Actie 11: Verlandings Geleed beheersen

Juist omwille van zijn verlandingsvegetaties heeft het Geleed momenteel een zeer grote natuurwaarde (bv botanisch en avifaunisch). Het is een mooi voorbeeld van een gebied waar nog een zeer goede relatie is tussen waterloop en oevervegetatie. Het beste beheer voor dit biotoop is “nietsdoen” waardoor de verlandingsvegetaties op natuurlijke wijze verder kunnen ontwikkelen/herstellen.

Uitbaggeren van het Geleed is synoniem van schade toebrengen aan dit waardevolle biotoop (deponeren van baggerspecie op de waardevolle rietlanden en begeleidende graslanden op korte termijn en verdroging van dit biotoop op langere termijn). In het verleden werd dit reeds gedaan met dramatische gevolgen voor de natuurwaarde van dit gebied.

Verder kan de vraag gesteld worden wat precies bedoeld wordt met “het inrichten van een ecologische verbindingsas”. Baggeren kan hier in elk geval niet als een ecologische verantwoorde actie gezien worden.

Het Geleed dient door zijn ligging en de afvoerrichting van het water als een bovenloop gezien te worden waar de afvoerfunctie relatief beperkt is.

Het Geleed is met zijn brede rietkragen een biotoop dat perfect past in de visie “vasthouden-bergen-afvoeren” waar het integraal waterbeleid terecht naar streeft. Bij hoge regenval zal het hemelwater hier inderdaad langer opgehouden worden waardoor de piekdebieten wat afgevlakt worden en het water over een iets langere periode zal afgevoerd worden. Baggeren van deze waterloop kan in dit verband enkel negatief werken.

We kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat hier gebruik gemaakt wordt van “het ecologisch inrichten van een verbindingsas” als sausje om het voorbijgestreefde rigoureuze baggerbeleid van vroeger terug te serveren.

Krachtlijn 3: Waterafhankelijke ecosystemen beschermen en herstellen

Het ecologisch beheer van waterlopen in een gebied met beschermd statuut houdt in dat er een meer ecologisch verantwoord waterpeil nagestreefd wordt (zie ook hierboven).

Op het gewestplan zijn de polders in de omgeving van Damme als een groot natuurgebied opgenomen en het is wenselijk dat daar prioritair aandacht gegeven wordt aan een bijsturing van het waterpeil. Ondanks het feit dat een belangrijk gedeelte van dit natuurgebied in dit deelbekken gelegen is wordt daar in voorliggend ontwerp weinig over gesproken. De ondersteunende actie 30 voorziet in het verlenen van ondersteuning bij het uitvoeren van waterbeheerswerken in ecologisch waardevolle watergebieden maar het is onduidelijk wat hiermee juist bedoeld wordt.

Op blz. 33 blijkt dat, alhoewel daarvoor doelstellingen opgenomen zijn in het decreet betreffende het integraal waterbeleid, als motivatie voor het ontbreken van concrete acties steeds “nog nader te bepalen” wordt opgenomen.

Op dit vlak is er dan ook geen sprake van een integraal waterbeleid maar van het bestendigen van het vroegere agrarische beleid in natuurgebied.

Actie 29: Ecologische inrichting en dijkenbeheer thv Blauwe Sluis

Zie hierboven voor wat de baggerwerken aan het Geleed betreft.

In actie 11 is het de bedoeling om “de verlanding van het Geleed te beheersen door te baggeren”. Hier wordt gesteld dat “het Geleed zal onderhouden worden in functie van ecologie (bv waardevolle drijfzand behouden) en in te richten als ecologische verbindingen”. Deze acties houden een tegenstelling in.

Wat is de waterbeheerder nu juist van plan?

Kerkebeek (code 02-05)

De gemeente moet gestimuleerd worden om iets te doen aan de lozing op de langsgrachten van de Groene 62. Ook de zuivering van de Moubek zelf blijft al meer dan 40 jaar uit. Ook hier moet de gemeente dringend kiezen voor een integrale aanpak wil de bovenloop van de Moubek meer zijn dan een stinkende beek.

De bovenloop van de Kerkebeek (Moubek) is onlangs tevens over enkele honderden meters ingebuisd, dit nabij VEN- en natuurgebied. Bovenop die inbuizing kwam een laag steenpuin. De begeleidende beekbegroeiing (dubbele populierenrij) verdween eveneens. Dit alles weliswaar vergund doch een handhavingsbeleid die naam waardig zou hier kunnen leiden tot het herstel van de natuurlijke bedding van de beekloop. Bufferend vermogen, natuurlijke waterzuiverend vermogen en landschapsherstel krijgt men er gratis bovenop. Ook verder stroomopwaarts wordt de Moubek in een betonnen keurslijf gedwongen en blijken de code van goede landbouwpraktijk én de geldende reglementaire bepalingen (scheuren, sproeien) dode letter.

Rivierbeek (code 02-06)

Er zijn geen acties voor verbetering waterkwaliteit voorzien in de bovenloop van de Blauwhuisbeek (Omgeving Sint-Jan Wingene).

Krachtlijn 3: Waterafhankelijke ecosystemen beschermen en herstellen. Op p.13 worden de lokale beekvalleien van o.a. de Poversbeek-Leugaertsbeek vernoemd. Het is van belang dat ophogingen van de vallei tegengegaan worden.

2.3 Leiebekken

Grensleie (code 05-01)

Voor het rivierherstelplan Leie wordt er 500 ha nieuwe "natte" natuur voorzien - deze gronden werden geselecteerd door WenZ en aangeduid. Deze gronden zullen worden aangekocht en ingericht door de Vlaamse overheid. In het deelbekkenbeheerplan van de Grensleie kan je hierover niets terug vinden. Alle gemeentelijke en provinciale plannen zijn nochtans ondergeschikt aan de plannen van de hogere overheid. Er wordt zelfs niet verwezen naar deze hogere plannen die door de Vlaamse Regering werden goedgekeurd.

Heulebeek (code 05-02)

De plannen van de Intercommunale Leiedal werden integraal overgenomen in het provinciale deelbekkenbeheerplan. De bedenkingen gaan dan ook voornamelijk over het project rond de Heulebeek dat gepland wordt door de Intercommunale Leiedal.

Algemene opmerkingen:

- Het project kiest er onvoldoende voor om de resterende open ruimte effectief open te houden en als groene ruimte in te richten. Hierdoor kan het landschap en de natuur in de Heulebeekvallei zich niet herstellen of ontwikkeld worden.
- Er wordt veel te weinig nagedacht over de potenties voor natuur in het gebied, nochtans essentieel om aan natuurherstel te doen in het licht van het versterken van de biodiversiteit. In dit verstedelijkt gebied Wevelgem-Kortrijk kan de Heulebeek uitgroeien tot een waardevolle groene as met een levende beek als drager en verbinding tussen ecologisch waardevolle gebieden.
- Binnen de natuurverenigingen is er nochtans veel expertise over het gebied aanwezig. Het betrekken van die

verenigingen kan een meerwaarde bieden aan het project en zij vragen dan ook om meer betrokken te worden bij het procesverloop van het project.

Concrete voorstellen voor de deelgebieden van het project:

Heulebeek tussen Ledegem en Moorsele

- De lager gelegen weilanden tussen Moorsele en Ledegem zijn belangrijke pleisterplaatsen voor vogels (vooral in de winter en het trekseizoen). Vanuit deze optiek vragen we om deze omgeving vooral als 'weidevogelgebied' te ontwikkelen met het behouden van de rust. Een verantwoord netwerk van trage wegen kan rustige recreatie toelaten en toch de rust van het gebied behouden. Deze optie is ook perfect combineerbaar met de huidige functie van overstromingsgebied en met landbouwgebruik.
- In dit gebied kan samengewerkt worden met de private eigenaars om met een aantal landschappelijke acties het landschapsbeeld te verfriaaien en soortgerichte maatregelen te nemen (private natuurontwikkeling).
- In plaats van een verdere recreatieve ontwikkeling voor het vliegveld, opteren we voor een ecologische ontwikkeling. Met de militaire overheid kunnen contacten gelegd worden om het vliegveld ecologisch te beheren.
- Eveneens wordt de aanleg van een nieuwe waterpartij (als buffer, als waterreserve voor landbouw en/of als recreatieve waterplas) afgewezen omwille van de druk op de natuur. Door een combinatie van maatregelen kiezen we voor een gedurfd en ambitieus natuurproject om tot een toegankelijk natuurgebied te komen met grote meerwaarde voor de streek (als voorbeeld kunnen de Bourgoyen in Gent dienen).

Heulebeek tussen Moorsele en Gullegem

- Het project van Leiedal behoudt de optie om op termijn het woonuitbreidingsgebied te realiseren langs de beek. Rekening houdend met het integraal waterbeleid, de overstromingsproblematiek en de gevolgen van klimaatverandering op wateroverlast, vinden we het niet verstandig om nog meer bebouwing in de omgeving van de beek toe te laten. Veeleer is er nood aan extra ruimte voor waterberging die een antwoord kan bieden op de problematiek van de wateroverlast.
- De zandwinningsputten en ondertussen gesaneerde stortens langs de A17 kunnen ook een natuurinrichting krijgen en op deze manier toegankelijk worden.
- Het provinciaal domein van de Bergelen dient verder maximaal te kunnen uitbreiden met nieuwe kansen voor natuur. De huidige druk van de recreatie op dit domein is een illustratie van het tekort aan groene en natuurlijke ruimte binnen de streek.
- Bij de woonprojecten (site Devos, site Primus) die voorgesteld worden, missen we de verwijzing om duurzaam te bouwen en een meerwaarde voor de omgeving te creëren. Ook de sociale aspecten maken onderdeel van het duurzaamheidsdenken.

Heulebeek tussen Gullegem en Heule

- Het coulissenlandschap kan ontwikkeld worden in samenwerking met de private eigenaar.
- Woonprojecten als de Peperstraat mogen geen aantasting betekenen van het huidige overstromingsgebied. Ook Heulepark behoort tot het overstromingsgebied waar creatief kan mee omgegaan worden in de verdere renovatie van het park. De optie om de overstromingen van het park te voorkomen door een waterkeringsmuur heeft tot gevolg dat er verderop meer zal overstromen.

Heulebeek tussen Heule en Kuurne

- De vallei van de Toortelbeek is een waardevolle nog open groene vinger binnen de R8 die samen met de Heulebeek een eigen dimensie heeft. We vinden de aanleg van nieuwe voetbalvelden op deze plaats een verkeerde keuze en we opteren om in samenhang met de ontwikkeling van de Heerlijkheid van Heule als biologisch boerderij en zorgboerderij, dit gebied te behouden en ontwikkelen als een kleinschalig landbouwlandschap.
- De vallei van Heulebeek tussen de Warande en de Watermolen (deels eigendom van Natuurpunt) vormt samen met Preetjes molen een geheel waar natuurontwikkeling en landschapszorg samen kunnen gaan.
- Nieuwe recreatieve ontwikkelingen zoals de aanleg van een nieuwe jachthaven bij de monding van de Heulebeek in de Leievallei te Kuurne houden geen rekening met de opties van het rivierherstelplan voor de Leie, dat de Vlaamse overheid heeft opgesteld, en zullen daar dan ook op weerstand botsen. Door te kiezen voor een meekoppeling met het Leieproject kan er daarentegen geld vrijkomen om de sanering van de Heulebeek te versnellen.

Mandel (code 05-03)

Waar de geplande bufferbekkens op de Liebeek en Onledebeek worden aangeduid, werd ondertussen de ring rond Roeselare gesloten. Sommige van de beken op de kaart, lopen in werkelijkheid niet meer zo of staan zo goed als droog. O.a. de langsrachten van de Ringweg vormen momenteel een niet onbelangrijke buffer. De Liebeek is ondertussen een klein grachtje geworden middenin opgehoogd terrein (straks industriegebied). Het is onduidelijk waar het bekken op de Onledebeek zal komen, ten noorden van de ring is een bufferbekken zeker nutteloos. Bovendien is de vermoede inplantingsplaats een resterend waardevol grasland, omringd met

een stokoude heg. De beek is hier tevens onbeduidend te noemen en hier een bufferbekken aanleggen zou geheel en al een verkwisting zijn als men zich bovendien realiseert dat de beekloop vorig jaar verder stroomafwaarts op een totaal onduurzame wijze volledig werd geherprofileerd met doorgroei betonementen én stroomopwaarts over meerdere honderden meter werd ingebuisd waarna ophogingen zorgden voor het omzetten van beekloop en beekvallei in nagelnieuw akkerland...

In de plannen werd ook geen rekening gehouden met de geplande bijkomende 200 ha industriezone tussen de Noorderring en de deelgemeente Beveren. Wat gebeurt hier met de aanwezige beeklopen? Waar en hoe zal het overtollige regenwater van de vele gebouwen worden gerecupereerd of gebufferd? Vele vragen waar de huidige plannen helemaal geen rekening mee houden.

Er werd ook geen rekening gehouden met de integrale aanpak van de vele verharde oppervlakte in de nabijheid van het "mammoetcenter". Hier wordt voortdurend bijgebouwd en verhard maar een integrale aanpak van bijvoorbeeld gebruik van regenwater en een natuurlijke buffering ervan ontbreekt in de plannen. Het is ook niet duidelijk hoe de heraanleg van de weg en rioleringsstelsel en de grootse wegen- en verhardingswerken nabij het kruispunt van ring en Bruggesteinweg op een integrale wijze zullen worden aangepakt naar waterbeheer toe.

Deze opmerking kan ook worden uitvergroot naar andere gebieden binnen die deelbekken (bv. winkelcentra nabij Beitem, industriegebieden nabij Rumbeke). Het zomaar plannen van betonnen waterverzamelbekkens kan en mag hier geen optie zijn.

Er werd in het Bekken van de Mandel ook kwistig met waterspaarbekken gestrooid. Die nu reeds bijzonder landbouwintensieve akkerbouwregio heeft echter absoluut geen nood aan nog meer watervragende teelten. Dit kan enkel leiden tot nog meer intensifiëring, erosie en een verdere achteruitgang van de aanwezige landschaps- en natuurelementen. Deze opmerking geldt eveneens voor het geplande spaar/bufferbekken langs de Onledebeek.

Wat de Duivelsbeek betreft, blijkt daar jaren terug een collector te zijn aangelegd die echter... droog staat. Bij de heraanleg van de weg Roeselare-Staden werd bovendien geen werk gemaakt van een gescheiden rioleringsstelsel. Kortom, de collector verzamelt niet, de kans om er vervuild water naar af te leiden werd niet genomen, de Duivelsbeek zelf blijft ondertussen afvalwater afvoeren, dit niettegenstaande haar hoge potenties op vlak van recreatie, ecologie en natuurverbinding. De door de gemeente Hooglede geplande acties hierrond, kunnen zeker concreter worden uitgewerkt.

Krachtlijn 3 Waterafhankelijke ecosystemen beschermen en herstellen

Bij het uitvoeren van projecten rond ecologische herinrichting en ecologisch beheer van waterlopen op natuurverbindingen,... zoals de Roobeek en de Veldbeek (p.30-31) dienen de natuurverenigingen betrokken.

Devebeek (code 05-04)

Krachtlijn 1 p.10-11 De Devebeek

De Devebeek is geselecteerd als natuurverbindingsgebied. Een integrale aanpak van de bron tot de monding van de Devebeek dringt zich op. Deze aanpak dient dringend uitgewerkt als integraal project, dit bevindt zich in het deelbekkenplan, maar slechts op langere termijn. Eerst zal de wateroverlast aangepakt worden, pas later de ecologisch/landschappelijke/recreatieve inrichting. Bij de uitwerking van dit project dienen de natuurverenigingen betrokken.

Krachtlijn 3 p.17

Langs de Lapperbeek in Meulebeke zijn de Kerkemeersen gelegen. Deze natte beekvalleigronden moeten vrijwaard worden van bebouwing. Ze zijn een recent overstroomd gebied.

p.18 De Devebeek-Breemeersbeek

Op de Devebeek worden bufferbekkens aangelegd alsook een 2 km lange berm in functie van het tegengaan van overstromingen. Deze werken moeten maximaal rekening houden met de bestaande waarden in het valleigebied: bv het bufferbekken aan de Broekstraat komt jammer genoeg in een intact landschap, compleet met oude spoorwegzate. Er is bij de planning van dit bufferbekken onvoldoende rekening gehouden met het intergraal watersysteem, geen modelleringsstudie gebeurd, geen rekening gehouden met de mogelijkheden van de Oude Devebeek ter voorkoming van wateroverlast. De aan te leggen dijken mogen geen te herstellen trage wegen doorsnijden, en maximaal landschappelijk en visueel ingepast worden. De dijken kunnen dienen voor wandelaars en fietsers. Als actieplan dient opgenomen dat er een modelleringsstudie gebeurt voor de gehele Devebeek/Oude Devebeek.

Oude Devebeek p.18 De vallei van de Oude Devebeek wil men landschappelijk inkleden, met geen woord wordt hier gerept over de uitbreiding Deefakker die in de afbakening stedelijk gebied Roeselare is opgenomen. Deze

uitbreiding belemmert dit landschappelijk inkleden ten zeerste. Een voldoende grote oeverzone langs de beek zelf dient opgenomen, herstel van kleine landschapselementen, enz.

Gaverbeek (code 05-05)

Het is jammer dat de ecologische gebiedsstudie voor de Gaverbeek niet opgenomen is als een integraal project in het deelbekkenbeheerplan

Er wordt niets vermeld over regenwaterbekkens bij industrieterreinen, terwijl het van groot belang is dat regenwater plaatselijk wordt vastgehouden.

Bij de keuze voor het project “de Leievallei tussen Kortrijk en Wielsbeke” dienen de natuurverenigingen betrokken te worden, niet enkel de gemeenten. Er wordt niet vermeld dat het Seine-Scheldeproject Leieherstel hier een duidelijke rol speelt.

Kasselrijbeek

Er wordt een nieuw wachtbekken aangelegd op de Kasselrijbeek aan de Snoekstraat om wateroverlast bij het koopcentrum Molecule te voorkomen. Een deel van de uitgegraven grond werd gebruikt om lage weiden in de Rodenbachstraat, die van oudsher als natuurlijk overstromingsgebied hebben gediend, op te vullen. Terwijl men voor veel geld waterberging aanlegt, wordt bestaande waterberging dus teniet gedaan.

Aan het bestaande wachtbekken van de Kasselrijbeek werd in volle broedseizoen geruimd. Alle planten en nesten van broedende vogels op de oevers werden hierbij vernietigd.

Als er toch wachtbekkens aangelegd worden, zou er op z'n minst voor gezorgd moeten worden dat er ook natuurwinst bij gerealiseerd wordt.

2.4 Bovenscheldebekken

West-Vlaamse Schelde (code 06-01)